

Epizódok a háboruból.

Schnitzler Arthur elbeszélései.
Lehár Ferenc hegedül.

(Saját tudósítónktól.) Schnitzler Arthur, a bécsiek híres írója, aki fiatal korában orvosi diplomát szerzett magának, most Vöröskeresztes ápoló. Fivérének Schnitzler sebész-tárnak kórházában asszisztál. Ő vezetett körül a kórtermekben és figyelmeztetett esetekre, melyek úgy az orvosnak, mint az írónak egyaránt érdekesekek.

Az egyik kisebb betegszobában, amelybe benyitunk, fiatal, nagyon rokonszenves férfi pihent fekvőhelyén. Szemét lehunyta s arcán a megnyugvás és a hála kifejezésével hallgatja az ágyaszélén ülő bájos asszony szavait. Ehez a jelenethez mondja el Schnitzler a következőket:

— A férfi főhadnagy, néhány nappal ezelőtt hozták haza súlyos betegen a harctérről. Sebésülten feküdt ott, amikor néhány szerb katona rátámadt és megcsönkítette a védtelen embert. Értesítették az asszonyt, hogy férje megérkezett Bécsbe, él és talán életben is marad. Az asszony rögtön sietett a kórházba és itt tudtára adták, hogy urának a csatateren kiszúrták mind a két szemét. Zokogva borult férjére s percekig feküdt ott némán, fájdalomába merülve, aztán megszólalt az asszony:

— Ne siri, szeretlek, csak hogy itt vagy megint! Az én szemem pótolja majd a tiédet is! . . . Add ide kezedet, hogy érezd, hogy melletted vagyok . . .

Félre toltja a takarót és akkor látta, hogy férje karjáról hiányzik a kézfeje. És ez a férfi és ez az asszony jobban szeretik egymást, mint valaha. A feleség kora reggeltől késő estig alig távozik férje oldaláról. Életük romjain tovább akarnak élni, bizakodva, keserűség nélkül.

A kórház egyik széles, szellős folyosóján, melyen a már fentjéről betegek tartózkodnak, egy ulánus főhadnagyot mutat be nekem kalauzom. A tiszt ma hagyta el az ágyat és hoinap már a kórházból is kimehet. Nagyon sürgős dolga van kint: feleségét és három kis gyermekét keresi. Története a következő:

Béke idején bankár, császári tanácsos, másfél millió és tizenhat ház ura volt Csernovicban. Már a háboru első hetében mozgósították és mint tüztértszt hét ütközetben vett részt. Harcolt a szerb harctéren, majd Lemberg alatt, míg végre az uzsoki ütközetben megsebesült. Eleinte pontosan kapott haziról leveleket, mióta azonban Bukovina fővárosa orosz kézen volt, nem jött több levél a főhadnagy számára. Csak azt tudta meg elvértve érkező újságokból, hogy a csernoviciaknak menekülniök kellett. Hogy mi maradt még nagy vagyonából, nem tudja. Most szabadságot kapott a főhadnagy és újra szabad az út Csernovicba s reméli, hogy csakhamar híreket fog kapni családjáról. Aztán újra, örömmel fog visszatérni a harctérré . . .

Az egyik betegágy mellett Lehár Ferenc ült. Bátyja, aki őrnagy, srappellettől megsebesülve, már hetek óta küzd étellel-halállal és most újabb fájdalom szegődött a régihez. Lehár rövid idővel ezelőtt adta férjhez hugát egy cseh ezredben szolgáló vezérkari századoshoz, akit most az egyik csatában fején talált a golyó. A lövedéket nem távolították el azonnal, a seb begyógyult és a százados visszament a harctérre. De csakhamar újra visszajött rettenetes főfájástól gyötörve ideg rohamoktól zaklatva, melyek csak akkor enyhülnek, ha zenét hall. És Lehár Ferenc a legnépszerűbb zeneszerző, most egész nap a kórházban ül és várja, mikor kell elővennie a hegedűt, hogy beteg sógora felzaklatott idegeit egy-egy dallal megnyugtassa.

— Irja meg, — mondja Schnitzler, — hogy az emberek most milyen nagyon tudnak szeretni . . .

Megszakadt a francia-olasz telefonösszeköttetés.

Milanó, november 6. Kedd óta megszakadt a telefonösszeköttetés Franciaország és Olaszország között. A postahivatalok a közönséggel nem közlik az összeköttetés megszakításának az okát. A távirati érdeklődésekre az a válasz érkezett, hogy a telefonos érintkezést sem az idő, sem a technikai nehézségek nem akadályozzák. A most folyó háboru kitörése óta az olasz interurbán telefonösszeköttetés Franciaországgal csak két napig — a Marne-menti heves ütközetek ideje alatt — szünetelt.

Anglia még százezer embert küldhet a franciáknak.

— Morath őrnagy cikkéről. —

Morath őrnagy a Berliner Tageblattban így ír Anglia hadi készülődéséről:

„Anglia egy végtelen, hatalmas, nagy hadsereggel bocsátkozott bele a világ legnagyobb háborújába.” Ezt a kétségtelenül bizalommal teljes mondást nagyon szeretik hangoztatni Londonban, anélkül, hogy eddigi szereplésükről komolyan számot adnának. A „végtelen, hatalmas, nagy” hadsereg tudniillik eddigelé nem igen jutott szóhoz; szövetséges hársát, Belgiumot veszni hagyta, sőt még a kétségbeesetten védekező franciákat se segíthette egy-egy jelentősebb sikerhez.

Egy becsületes szövetség társnak, mielőtt belebocsátkozna, vagy mást beleugratna ilyen kétséges vállalkozásba, számolnia kellett volna a pontosan kidolgozott haditerv egy és más hibájával is. Figyelmeztetnie kellett volna a harcias Franciaországot arra, hogy Anglia, amennyiben nem sikerülne még idejében a németek leveretése, csak mintegy két évi toborzás és kiképzés után képes egy nagyobb és tekintélyesebb szárazföldi sereget harcra bocsátani. Föl kellett volna világosítani szövetségeseit, hogy az indiai csapatokra sem lehet teljesen számítani, mert azokra esetleg másfelé is szükség lehet. Az okos és óvatos Anglia azonban csak a hencsérnél maradt. Azóta pedig sok minden másképpen sikerült, mint ahogyan tervbe vették. Elsősorban a haditerv vallott kudarcot és az egyesült angol-francia-belga seregek nem a Rajna mellett vívják diadalaikat, mint ahogyan tervezték, hanem saját tengerpartjukon védekeznek kétségbeesett erőfeszítésekkel. Védik az Angliába vezető ugródeszkat.

Nem lesz érdektelen megtudni, hogy milyen nagy sereget fog tulajdonképpen a szárazföldre szállítani Anglia? Az angol királyi hadsereg, mint azt egy 1914—15. évi kimutatás elmondja, a háboru esetére a következőképpen oszlik meg:

Az anyaországban és a gyarmatokon (Indiát kivéve) a reguláris sereg összesen 156 ezer emberből áll. Indiai reguláris serege 78,400 embert jelent, a tartalék pedig 146,700 embert. Van ezenkívül még egyéb tartalékja és gyarmati kiegészítő csapata. Az egész hadsereg, mindezeket összevéve, 709,500 emberből áll.

Az angol jelentések szerint eddig 200,000 embert szállítottak a szárazföldre. Ez az emberanyag az anyaország seregéből való, melyet ezért a tartalék 44,000 emberével egészítettek ki. További megerősítésre maradna tehát még az anyaországban körülbelül 100 ezer ember, ha nem kellene a veszteségeket is pótolniok. A veszteségek pedig elég nagyok és angol beismerés szerint október 10-ig mintegy 34,000 tisztre és legénységre volt becsülhető. Ezekhez most a part védelme során újabbak járultak, úgy, hogy az angolok eddigi veszteségei körülbelül 70,000 embert jelentenek. Marad tehát még a főtartalékból 30,000 ember, ezek partraszállítása azonban valószínűtlen, mert saját érdekük is azt kívánja, hogy inkább önkéntes sereget bocsás-

sanak harcra megfelelő kiképzés után. Ez a terv máris megvalósulás előtt áll, mert mind több és több a panasz a rendes kiképzésre szánt erők hiánya miatt. Gyakorlatlan, kiképzés nélküli rekrutákat nem akarnak harcra indítani, ettől elvette kedvüket az Antwerpen előtti kudarc. Így tehát ez a tartaléksereg nem is jöhet tekintetbe.

Ép így áll a 63,000 főnyi külön tartalék, valamint a saját országát védő sereg helyzete is. Az utóbbira vigyáznak, mert mind nagyobb Angliában a félelem a német inváziótól. Ebből a seregből tehát aligha fognak egyetlen egy embert is a szövetségesek segítségére küldeni. Az ekspedíciós sereg egyedüli támogatását ezek után tehát kizárólag csak az újonnan kiképzett csapatok láthatják el. Hogy milyen nagy a számuk, azt nem lehet tudni, mert az angol reklámtervek és beharangozások eddigelé mindig túlzottnak bizonyultak. Annyi bizonyos, hogy október végén az angol lapokban hirdetések jelentek meg, amelyekben az angol hadvezetőség önkénteseket keresett, hogy „betölthessék az egy millióra tervezett újabb sereg létszámát.” Ennek alapján tehát elővigyázatosságból vegyünk 500,000 embert számításba, melyeket a most folyó tengerparti harcok miatt csak nagy kerülővel szállíthatnak partra. Ehez járul még a tiszthiány is, ugyszintén a fegyver- és municiókészlet hiánya. Így tehát számításunk szerint összesen csak 100 ezer embert hajózhathatnak be és küldhetnek harcra, anélkül azonban, hogy döntő beavatkozásukra kilátásuk legyen.

Az oroszok kaukázusi hadereje

Abból az alkalomból, hogy az első ütközetek megtörténtek a Kaukázusban az oroszok és törökök között, megállapíthatjuk az oroszok kaukázusi haderejének nagyságát. Egy pillantást kell csupán a térképre vetni és máris tudjuk, hogy a Kaukázusban az oroszoknak öt rendkívül különböző értékű erődítése van. A legfontosabb vár különösen a törökök elleni védelem szempontjából, Kars, amely a legutóbbi orosz-török háborúban is nagy szerepet játszott. A vár hetvenöt kilométernyire fekszik a Fekete-tenger partjától. Karstól észak-kelet felé hatvan kilométernyire találjuk Alexandropolt várát, Alexandropoltól nyolcvan kilométernyire észak felé fekszik Tiflisz, amely mintegy megerősített hidfője a Kura folyónak. Kisebb jelentőségű vár Vladikavkaz, amely mellett 1912. folyamán megkezdték a Tiflisz felé haladó fontos stratégiai vasuti vonal építését.

A Fekete-tenger partján a török határtól husz kilométernyire fekszik Batum, orosz hadi kikötő. A Kaukázus váltakozó magas-ságu hegyvidék, amely katonai operációk szempontjából rendkívül nehézségeket rejt a támadófél számára, szerencsére azonban a török csapatok amelyek itt teljesítenek szolgálatot, a hegyi hadviselésben rendkívül gyakorlottak. Ha igaz a hír, hogy az oroszok kaukázusi haderejüket nem vitték Nagyvelországba, akkor a törökök két hadtesttel állhatnak szemben, amelyeket a Vladikavkasszi harmadik tartalék hadsereg egészít ki. A három hadtest hat divízióból, harminceket ezredből, négy divízió lovashól és kozákból, hat brigád táborigi tüzértől, három utász csapatból, egy zászlóalj trémből, két zászlóalj vasuti csapatból és léghajós osztagból áll. Az orosz hadtestek háborus létszáma negyvenháromezer közlegény, ezerszáz tiszt és tizenkétezer ló. A törökök tehát nyolcvanezer emberrel állnak szemben, amelynek a kiegészítő hadserege negyvennégyezer embert számlál.

Fog-Krém
KALODONT
Szájviz